

Generiska kunskaper & Kritiskt förhållningsätt

Anders Avdic

IT i vården

(16 bilder)

1

Generiska kunskaper - för livslångt lärande (generella kunskaper för många områden)

- Digital kompetens
- Informationskompetens
- Kritiskt förhållningsätt

- Rapportskrivning
- Presentation
- Projektkunskap
- Samarbetsförmåga
- Genuskunskap
- ...

2

2

Digital kompetens I

- "...förmåga att kunna använda [Internet](#) och [digital teknik](#) för att stödja det egna yrkesutövandet"
(Wikipedia)
- "digital kompetens innebär **säker** och **kritisk** användning av informationssamhällets teknik i arbetslivet, på fritiden och för kommunikationsändamål. Den underbyggs av **grundläggande IKT-färdigheter**, dvs. användning av datorer för att **hämta fram, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information** samt för att **kommunicera** och **delta i samarbetsnätverk** via Internet."
(EU 2006, Nyckelkompetenser för livslångt lärande)

3

3

Livslångt lärande och digital kompetens fokus i EU-satsning

- – Den digitala utvecklingen tar sig in på alla områden i vår vardag, det är inte bara de som arbetar inom it som behöver vara uppmärksamma på den digitala omställningen. Handlingsplanen ska hjälpa européerna och utbildningssystemen att **anpassa sig till liv och arbete i allt mer digitala samhällen**, säger digitalkommissionär Mariya Gabriel.

https://ec.europa.eu/sweden/news/20180218-utbildning_sv

4

Digital kompetens II – källor exempel

- Computer Sweden "IT i vården"
<http://computersweden.idg.se/2.36606>
- Dagens medicin e-hälsa
<http://www.dagensmedicin.se/specialistomraden/e-halsa/>
- Befintliga uppsatser (sök på: IT i vården, medicinsk informatik, hälsoinformatik, vårdinformatik)
<https://www.uppsatser.se/>
- SKR e-hälsa - <https://skr.se/halsasjukvard/ehalsa.1067.html>
- Vitalis konferens om IT i vård och omsorg -
<http://www.vitalis.nu/>
- Wikipedia – e-hälsa, hälsoinformatik mm...
- Twitter IT i vården #Itivarden
- Twitter eHälsomyndigheten @eHalsan

5

5

Svenska är ett litet språk

- eHealth
- Health informatics
http://en.wikipedia.org/wiki/Health_informatics
- Health information systems
- International Medical Informatics Associations
- <http://imia-medinfo.org/wp/>
- Medical informatics
- European Federation for Medical Informatics
http://en.wikipedia.org/wiki/European_Federation_for_Medical_Informatics
- Svensk Förening för Medicinsk Informatik
<http://sfmi.eu/om-sfmi>

6

6

Informationskompetens

- Söka, värdera och använda information
- Informationssökning söka och värdera
<https://www.student.med.lu.se/stod-redskap/soka-och-vardera-kallor>

7

7

Vetenskaplig referens I

Vad är vetenskap?

Forskning som är

- Publicerad →
- Granskad
- Grundad
- Innehåller "ny" kunskap
- Transparent (Jfr det ryska vaccinet)
- Utgår från etablerade metoder och modeller
- Ej skev eller partisk
- Ej pseudovetenskap (astrologi)

*Jfr diskussionen
om covid-19*

8

Vetenskaplig referens II

Hur bedöms artiklars vetenskaplighet?

- Artikeln är skriven av en **forskare** verksam vid **universitet**/motsvarande.
- Artikeln är **granskad** av andra forskare inom samma disciplin/ämne, s.k. [peer review](#).
- Artikeln är **publicerad i en vetenskaplig tidskrift**. Vetenskapliga tidskrifter ges ut av akademiska förlag, universitet/motsvarande eller vetenskapliga sällskap och har få annonser. Tidskriftens redaktion (editorial board) utgörs av väletablerade forskare.
- Artikeln har ofta **en viss struktur** och innehåller ofta vissa element.

(Umeå universitetsbibliotek

<http://www.ub.umu.se/skriva/vetenskaplig-artikel>)

9

Litteratursökning

- Viktigt att **sovra och skumma**
- Man kan inte läsa allt
- **Läs centrala delar**; sammanfattning, inledning, syfte och ev slutsatser
- Om inte relevant, gå till nästa
- Avgränsa sökning (se nedan)

10

Google Scholar

Vetenskaplig litteratur

Google Scholar eHälsa

Artiklar Ungefär 796 resultat (0,03 sek.)

Min profil Mitt t

När som helst
Sedan 2020
Sedan 2019
Sedan 2016
Anpassat intervall ...

Sortera efter relevans
Sortera efter datum

inkludera patent
 inkludera citat

Skapa alarm

[HTML] E-hälsa: inte bara teknik [HTML] lu.se
G Erlingsdotter, H Sandberg - På tal om e-hälsa, 2019 - portal.research.lu.se
... E-hälsa: inte bara teknik. Research output: Chapter in Book/Report/Conference proceeding › Chapter in Report ...
☆ Citerat av 5 Relaterade artiklar Alla 3 versionerna

Digitala vårdlandskap—kritiska reflektioner om e-hälsa i glesbygden [PDF] socialmedicinsktidskrift.se
J Lindberg, E Carlsson - Socialmedicinsk tidskrift, 2018 - socialmedicinsktidskrift.se
E-hälsa sägs av många kunna förbättra sjukvården. I den här artikeln undersöker vi förutsättningar och idéer om e-hälsa för äldre i glesbygden med särskilt fokus på virtuella hälsorum. Vi lyfter fram förhoppningar om digital vård och analyserar på en diskursiv nivå ...
☆ Citerat av 3 Relaterade artiklar Alla 3 versionerna

[PDF] E-hälsa för barn [PDF] helsinki.fi
O Helve, P Lahtonen - Finska Läkaresällskapets Handlingar, 2019 - helda.helsinki.fi
Uppfattningarna om digitalisering inom hälso- och sjukvården grundar sig vanligen på visioner av vad digitalisering kan innebära när den är som bäst. Det krävs fortfarande mycket arbete innan exempelvis stora mängder data kan användas/utnyttjas i behandlingen ...
☆ Citerat av 1 Relaterade artiklar Alla 5 versionerna

E-hälsa som stöd i egenvården vid långvarig smärta [PDF] diva-portal.org
N Hägerhult, H Dahlin - 2019 - diva-portal.org
En av de vanligaste orsakerna till att patienter söker till primärvården är smärta. Långvarig smärta innebär ett stort lidande för de drabbade, det är ett tillstånd som kräver självhantering och planering. Egenvård skapar förutsättning att ta kontroll över sin egen situation och ...
☆ Relaterade artiklar Alla 2 versionerna

Äldre persons erfarenhet av delaktighet vid användande av e-hälsa: En litteraturstudie [PDF] diva-portal.org
J Bostrom, C Thomée Begic - 2020 - diva-portal.org
Bakgrund: Sociala och medicinska framsteg har resulterat i en växande andel äldre i befolkningen, vilket ställer ökade krav på hälso- och sjukvården. E-hälsa har lyfts fram som ett sätt att effektivisera vården utan att göra avkall på dess kvalitet. Digitalisering anses ...
☆ Relaterade artiklar

11

Google Scholar

Vetenskaplig litteratur

Google Scholar eHealth

Artiklar Ungefär 15 500 resultat (0,06 sek.)

Min profil

När som helst
Sedan 2020
Sedan 2019
Sedan 2016
Anpassat intervall ...

Sortera efter relevans
Sortera efter datum

inkludera patent
 inkludera citat

Skapa alarm

Overview of the CLEF eHealth evaluation lab 2019 [PDF] anu.edu.au
L Kelly, H Suominen, L Goeriot, M Neves... - Conference of the Cross ..., 2019 - Springer
In this paper, we provide an overview of the seventh annual edition of the CLEF eHealth evaluation lab. CLEF eHealth 2019 continues our evaluation resource building efforts around the easing and support of patients, their next-of-kins, clinical staff, and health ...
☆ Citerat av 69 Relaterade artiklar Alla 12 versionerna

[PDF] Proposing new blockchain challenges in ehealth [PDF] springer.com
SG Alonso, J Arambarri, M López-Coronado... - Journal of medical ..., 2019 - Springer
The blockchain technology has reached a great boom in the health sector, due to its importance to overcome interoperability and security challenges of the EHR and EMR systems in eHealth. The main objective of this work is to show a review of the existing ...
☆ Citerat av 14 Relaterade artiklar Alla 7 versionerna

Methods of usability testing in the development of eHealth applications: a scoping review [PDF] plymouth.ac.uk
I Maramba, A Chatterjee, C Newman - International journal of medical ..., 2019 - Elsevier
Background The number of eHealth applications has exponentially increased in recent years, with over 325,000 health apps now available on all major app stores. This is in addition to other eHealth applications available on other platforms such as PC software, web ...
☆ Citerat av 31 Relaterade artiklar Alla 5 versionerna

A systematic review of tailored eHealth interventions for weight loss [PDF] sagepub.com
K Ryan, S Dockray, C Linehan - Digital health, 2019 - journals.sagepub.com
Objective The aim of this study is to review the evidence for tailored eHealth weight-loss interventions, describing in detail: 1. how tailoring was implemented in these studies and 2. whether these tailored approaches were effective in producing weight loss compared with ...
☆ Citerat av 22 Relaterade artiklar Alla 7 versionerna

12

Kritiskt förhållningssätt & Möjliggöra kritisk granskning

- Användning av **valida referenser** för att underbygga påståenden.
- En transparent beskrivning av **metod**.
- Redovisning av **motiv**
- Icke-triviala **argument**.
- Objektivitet i form av ett **opartiskt skrivsätt**. Exempelvis skall inte bara fördelar eller bara nackdelar beskrivas.
- **Nyanserad argumentation**. Kan visas genom av transitionsord, som "å andra sidan", "emellertid" och liknande.
- Minimal användning av **värderande, förstärkande och känslomässiga uttryck**.
- Uttalat medvetande om en **studies begränsningar** (i rimlig utsträckning).
- Ej **överdriva det unika** med det egna bidraget och att erkänna värdet av andra likande och relaterade studier.
- Erkännande av olika **parters väsentliga bidrag** till en studies genomförande, t.ex. finansiärer, företag eller exporter.

13

13

Källkritik 1 – artikeln som sådan

- Tyder tidskriftens **titel** och artikeltiteln på att artikeln är vetenskaplig?
- Är **ämnesorden** och **sammanfattningen** ämnesrelevanta?
- Framgår det om **författaren** är knuten till ett universitet eller annan forskningsinstitution?
- Finns **källhänvisningar** och noter?

14

14

Källkritik 2 – innehållet

- **Auktoritet** – finns erkänd myndighet, organisation eller expert bakom artikeln?
Visar [URL:en](#) vem/vilka som står bakom?
- **Innehåll** – Objektivt skrivsätt
Fakta eller åsikter?
Finns liknande information på annan plats?
- **Omfattning** – Alla aspekter täckta? Detaljerad beskrivning? Omfattning i tid?

15

15

Kritiskt förhållningssätt forts.

- Granska nedanstående SVT-artikeln från 7 augusti 2013
- <http://www.svt.se/nyheter/sverige/daliga-it-system-hot-mot-patientsakerheten>
- ...

16

16